

บทที่ 5

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาการจัดการความเสี่ยงโซ่อุปทานมังคุดเพื่อการส่งออกไปประเทศจีน มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยเสี่ยงในการส่งออกมังคุดไปประเทศจีนและประเมินความเสี่ยง แนวทางการจัดการความเสี่ยงของโซ่อุปทานมังคุดเพื่อการส่งออกไปประเทศจีน

5.1 ปัจจัยเสี่ยงที่เกิดขึ้นในโซ่อุปทานมังคุดเพื่อการส่งออก

จากการศึกษาการจัดการความเสี่ยงโซ่อุปทานมังคุดเพื่อการส่งออกไปประเทศจีนของผู้ประกอบการในอำเภอมะขามและอำเภอขลุง ในจังหวัดจันทบุรี พบว่า

1. ความเสี่ยงด้านความต้องการของลูกค้าชาวจีน เพิ่มสูงขึ้น เนื่องจากมีความต้องการบริโภคมังคุดเพิ่มขึ้นทั้งในและนอกฤดูกาล
2. ความเสี่ยงด้านความไม่แน่นอนของราคามังคุด เพราะราคามีความผันผวนตามคุณภาพและผลผลิตของมังคุด บางที่ราคาสูง บางที่ราคาต่ำ
3. ความเสี่ยงด้านนโยบายภาครัฐและภาคเอกชน ไม่ค่อยมีส่วนร่วมในการสนับสนุนการลงทุนน้อย รวมไปถึงการมีส่วนร่วมในการกำหนดราคาของมังคุด และการส่งเสริมการส่งออก
4. ความเสี่ยงการขาดแคลนแรงงานและพลังงาน เนื่องจากขาดแคลนแรงงานที่มีความชำนาญ ในการเก็บผลผลิต แรงงานในการคัดมังคุด หรือแรงงานในการบรรจุมังคุด และขาดแคลนน้ำไฟฟ้าที่ต้องใช้ในการอุปโภคและบริโภค และ 5. ความเสี่ยงผลผลิตไม่สม่ำเสมอ เนื่องจากมีปริมาณผลผลิตของมังคุด ไม่เท่ากันในแต่ละปี ผลผลิตมังคุดได้รับความเสียหายจากโรค แมลง ศัตรูพืช และสภาพอากาศที่แปรปรวน จึงทำให้ผลผลิตมังคุดไม่เพียงพอต่อการส่งออกไปประเทศจีนในแต่ละปี

5.2 ความเสี่ยงและแนวทางการจัดการความเสี่ยงของโซ่อุปทานมังคุดเพื่อการส่งออก

ผลจากการจำแนกกลุ่มประเภทของปัจจัยเสี่ยงจะเห็นว่า ผู้ประกอบการส่วนใหญ่มองว่าปัจจัยเสี่ยงที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่จะอยู่ในระดับผลกระทบ และมีโอกาสที่เกิดขึ้นในระดับปานกลางถึงสูงมาก ซึ่งเป็นสัญญาณที่บ่งบอกให้ทราบว่า การดำเนินตลอดห่วงโซ่อุปทานของการส่งออกมังคุดไปประเทศจีนนั้น มีปัจจัยเสี่ยงที่เกิดขึ้นสูง ทำให้ส่งผลกระทบต่อการทำงานของผู้ประกอบการ อย่างไรก็ตามการจำแนกกลุ่มของปัจจัยเสี่ยงสามารถแยกออกได้เป็น 3 กลุ่ม ได้แก่

กลุ่มที่ 1 ปัจจัยเสี่ยงระดับสูงมาก (E – Extreme Risk) (ระดับคะแนน 16 - 25) เป็นความเสี่ยง ที่ต้องได้รับการแก้ไขโดยเร่งด่วนทันที คือ (A11) ความต้องการของลูกค้าชาวจีน (A12) ความไม่แน่นอนของราคามังคุด (A13) นโยบายภาครัฐและภาคเอกชน (A4) ขาดแคลนแรงงานและพลังงาน (A1) มีผลผลิตไม่สม่ำเสมอ

กลุ่มที่ 2 ปัจจัยเสี่ยงระดับสูง (H – High Risk) (ระดับคะแนน 10 - 15) เป็นความเสี่ยงที่ต้อง ได้รับการใส่ใจและทำการแก้ไขอย่างมาก คือ กลุ่มปัจจัยที่อยู่ในพื้นที่สีแดงและปัจจัยเสี่ยงในกลุ่มนี้ ผู้ประกอบการควรให้ความสำคัญในลำดับต้น ๆ ได้แก่ (A8) เกิดความเสียหายระหว่างการขนส่ง (A7) ความเสียหายระหว่างการขนส่ง (A5) ต้นทุนในการผลิต

กลุ่มที่ 3 ปัจจัยเสี่ยงปานกลาง (M – Medium Risk) (ระดับคะแนน 4-9) เป็นความเสี่ยง ที่อาจจะทำแผนการจัดการไว้ ไม่ต้องแก้ไขในทันที คือ กลุ่มปัจจัยเสี่ยงที่อยู่ในพื้นที่สีเขียวและ ปัจจัยเสี่ยงในกลุ่มนี้ ได้แก่ (A2) ภัยธรรมชาติที่จะกระทบต่อการผลิตและวัตถุดิบ (A3) อุณหภูมิที่ เหมาะสมต่อการจัดเก็บ (A6) เกษตรกรขาดความรู้ความชำนาญ เป็นต้น

จากการศึกษาสามารถสรุปแนวทางการดำเนินธุรกิจมังคุดเพื่อการส่งออกและปัจจัยต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิดความเสี่ยงในโซ่อุปทานมังคุด เพื่อเพิ่มศักยภาพในการส่งออกมังคุดที่มีคุณภาพ ของผู้ประกอบการอำเภอขลุง และอำเภอมะขาม ในจังหวัดจันทบุรี

1. ความต้องการของลูกค้าชาวจีน มีแนวทางการแก้ไข คือ จัดงานแสดงสินค้า หรือ นิทรรศการ สินค้าเกี่ยวกับมังคุด ทั้งในประเทศ และต่างประเทศ รวมถึงวิธีการรับประกันมังคุดให้ เป็นที่ รู้จักเพิ่มมากขึ้น เพื่อให้ ความต้องการในการบริโภคมังคุดในต่างประเทศเพิ่ม สูงขึ้น (บัณฑิต หนองบัว, 2560)

2. ความไม่แน่นอนของราคามังคุด มีแนวทางการแก้ไข คือ 1. ควรระบุมตรฐานในการคัด เกรดผลผลิต และราคาในการรับซื้อให้ชัดเจน 2. ควรมีความซื่อสัตย์ในการคัดเกรดผลผลิตของ ผู้ประกอบการ ให้ตรงตามเกรดมาตรฐานที่ระบุไว้ 3. ควรสร้างแรงจูงใจแก่เกษตรกรที่ปฏิบัติตาม ระบบ GAP ในการรับซื้อผลผลิตโดยรับซื้อในราคาที่สูงกว่า เกษตรกรที่ไม่มีใบรับรอง GAP (จิตพิพัทร จินาบุญ, 2555)

3. นโยบายภาครัฐและภาคเอกชน มีแนวทางการแก้ไข คือ 1. รัฐบาลควรสนับสนุนการวิจัย ในประเด็นของการกำหนด ราคามังคุดให้เหมาะสม 2. มาตรการกำกับดูแลผลผลิตมังคุด จากภายนอกประเทศ ไม่ให้สวมสิทธิเป็นสินค้าของประเทศไทย 3. มาตรการกำกับดูแลผู้รับซื้อ ชาวต่างชาติ ที่เข้ามารับซื้อผลไม้ไทย และ 4. ควรเร่งการเจรจาการค้าระหว่างประเทศในเรื่องภาษี ศุลกากร เนื่องจาก ผู้ประกอบการไทยได้รับผลกระทบจากการตัดสิทธิพิเศษจาก ศุลกากร (บัณฑิต หนองบัว, 2560)

4. ขาดแคลนแรงงานและพลังงาน มีแนวทางการแก้ไข คือ มีการใช้ได้กรุ่นใหม่เข้ามา มีบทบาทในการทำงานและบริหารเวลาการทำงานอย่างเหมาะสม เพื่อพัฒนาศักยภาพในการดำเนินงาน สมัยใหม่ เช่น ให้ค่าจ้างที่เหมาะสมกับการทำงานแรงงาน และการบริหารทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ให้เกิดประโยชน์สูงสุด และให้ผู้ประกอบการจ้างแรงงานต่างด้าวเข้ามาทดแทนในปริมาณเพียงพอต่อการประกอบธุรกิจมั่งคุดเพื่อการส่งออก (ศรีนทร ทองอินทร์, 2558)

5. ผลผลิตไม่สม่ำเสมอ มีแนวทางการแก้ไข คือ 1. ควรมีการวางแผน หรือป้องกันความเสี่ยงในการทำสวนเพื่อปรับตัวในสภาวะสภาพอากาศแปรปรวน และ 2. สร้างความตระหนักในการปฏิบัติตามระบบ GAP โดยเฉพาะการสำรวจศัตรูพืช และการจัดบันทึกกิจกรรม (ชิตีพัทร จินาบุญ, 2555)

จากการศึกษาวิจัยเรื่องนี้ สามารถนำไปเสนอแนวทางการจัดการความเสี่ยงโซ่อุปทานมั่งคุดเพื่อการส่งออกให้กับผู้ประกอบการในด้านความต้องการของลูกค้าชาวจีน ความไม่แน่นอนของราคามั่งคุด นโยบายภาครัฐและภาคเอกชน นโยบายภาครัฐและภาคเอกชน ขาดแคลนแรงงานและพลังงานเพื่อนำไปพัฒนาการส่งออกมั่งคุดให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

5.3 อภิปรายผล

จากการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการส่งออกมั่งคุดไปยังประเทศจีนของผู้ประกอบการในอำเภอชะอำและอำเภอสูงในจังหวัดจันทบุรี พบว่ามั่งคุดเป็นผลไม้ที่มีโอกาสทางการตลาดสูง เพราะความต้องการของตลาดประเทศจีนยังมีอยู่มาก แต่มั่งคุดที่ส่งออกจากประเทศไทยกลับมีความได้เปรียบลดลง เนื่องจากปัจจัยการผลิตและการขนส่งมีราคาสูง ซึ่งในประเด็นนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ (ศรีนทร ทองอินทร์, 2558) แต่จุดเด่นที่ยังสามารถชนะคู่แข่งได้คือเรื่องคุณภาพที่ดีของมั่งคุดที่ยังเป็นที่พอใจของผู้บริโภคชาวจีน ซึ่งข้อได้เปรียบอีกอย่างหนึ่งคือ ช่วงของการออกผลผลิตมั่งคุดเพื่อกระจายไปขายมีระยะยาว เนื่องจากระยะที่มั่งคุดออกผลผลิตในภาคตะวันออก จะมีผลผลิต ก่อนมั่งคุดที่ปลูกอยู่ในพื้นที่ภาคใต้ ทำให้ผู้ประกอบการสามารถรับซื้อผลผลิตมั่งคุดในภาคตะวันออกเสร็จแล้ว ก็สามารถรับซื้อผลผลิตมั่งคุดเพื่อส่งออกในพื้นที่ที่มีการปลูกมั่งคุดในภาคใต้ต่อได้ จึงส่งผลดีในส่วนของตลาดและเศรษฐกิจของไทย เพราะจะมีผลผลิตส่งออกได้ในปริมาณที่เหมาะสม และอีกประการที่สำคัญคือ ปัจจุบันเกษตรกรชาวสวนมั่งคุด มีการรวมกลุ่มกันอย่างเหนียวแน่น มีความรู้ความสามารถในเรื่องของการปลูกมั่งคุด ไปจนถึงขั้นตอนการเก็บเกี่ยวเป็นอย่างดี จึงส่งผลให้มาตรฐานของมั่งคุดไทยอยู่ในเกณฑ์ที่สามารถส่งออกประเทศจีนได้

ดังนั้นในการส่งออกมั่งคุดไปยังประเทศจีน ต้องให้ความสำคัญเรื่องคุณภาพของมั่งคุดเป็นอย่างยิ่ง ผิวสวย ไม่มีรอยเจาะของศัตรูพืช สะอาดและปลอดภัยได้มาตรฐาน อีกทั้งการจัดส่งต้องตรงต่อความต้องการของตลาดทั้งคุณภาพและช่วงเวลาในการขนส่ง เพื่อสามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้ทัน

5.4 ข้อเสนอแนะ

การจัดการความเสี่ยงโซ่อุปทานมังคุดเพื่อการส่งออกไปประเทศจีน ผู้วิจัยได้ศึกษาเพื่อวิเคราะห์ปัจจัยเสี่ยงในการส่งออกมังคุดไปประเทศจีน และประเมินความเสี่ยง แนวทางการจัดการความเสี่ยงของโซ่อุปทานมังคุดเพื่อการส่งออกไปประเทศจีนเท่านั้น ทั้งนี้ผู้วิจัยยังไม่สามารถศึกษาได้อย่างครอบคลุมและทั่วถึง เพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการปรับปรุงธุรกิจมังคุดเพื่อการส่งออกในจังหวัดจันทบุรีให้มีคุณภาพจึงอยากให้ผู้ที่ต้องการศึกษาวิจัยเรื่องนี้นำทฤษฎีทางวิชาการอื่น ๆ มาใช้เพื่อส่งเสริมหรือเพิ่มองค์ความรู้ ที่ครอบคลุมและชัดเจน ที่จะทำให้งานวิจัยเรื่องนี้มีคุณสมบัติและเป็นประโยชน์มากขึ้น

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี